Kliimaministri määruse
„Rohetehnoloogia arendamiseks toetuse andmise tingimused ja kord“ eelnõu seletuskiri

1. SISSEJUHATUS

1.1.Sisukokkuvõte

Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2021/241, millega luuakse taaste- ja vastupidavusrahastu (ELT L 57, 138.02.2021, lk 17–75), artikli 4 punkti 2 kohaselt on taaste- ja vastupidavusrahastu (edaspidi *rahastu*) erieesmärk liikmesriikidele rahalise toetuse andmine, et saavutada nende poolt esitatud taaste- ja vastupidavuskavas (edaspidi *taastekava*) sätestatud reformide ja investeeringute eesmärgid ja sihid.

Eelnõukohases määruses sätestatakse taastekava komponendi 2 „Ettevõtete rohepööre“ investeeringu 2.3 „Rohetehnoloogiate arendusprogrammid“ raames antava rohetehnoloogiate arendamise investeeringutoetuse saamise täpsemad nõuded. Eelnõus sätestatakse toetuse andmise eesmärgid ja tingimused, nõutavad tulemused, toetatavad tegevused ja kulud, nõuded taotlejale/partnerile, taotlusele ja toetuse kasutamisele, riigiabi tingimused, toetuse määr ja suurus ning taotluse menetlemise kord.

Toetuse andmise eesmärk on kiirendada rohetehnoloogiate arengut Eestis, et pakkuda lahendusi kliimamuutustest tingitud väljakutsetele, saavutada keskkonna- ja kliimaeesmärke ja suurendada majanduse konkurentsivõimet, kasutades ära eksporditavate tehnoloogiate potentsiaali.

Investeeringut rahastatakse taastekava alusel Euroopa Liidu taaste- ja vastupidavusrahastust NextGenerationEU. Vooru eelarve kinnitab minister enne vooru väljakuulutamist. Taotlusvooru planeeritud maht on 3 047 150 eurot.

Toetuse andmine toetab Eesti pikaajalise strateegia „Eesti 2035“ eesmärki saavutada aastaks 2050 kliimaneutraalne majandus ja tagada, et Eesti majandus on tugev, uuendusmeelne ja vastutustundlik. Lisaks toetab eelnõu ka Eesti REKK 2030 eesmärke, mis on suunatud vajadusele vältida ja vähendada jäätmeteket ning arendada rohelise tehnoloogia investeerimisprogrammi. Lisaks on toetuse andmisel oluline panus TAIE arengukava 2021–2035 eesmärkide ja tegevuste seisukohast.

1.2. Eelnõu ettevalmistaja

Eelnõu ja seletuskirja koostasid ning keeletoimetuse tegid SA Keskkonnainvesteeringute Keskuse projektikoordinaator Ööle Janson (e-post oole.janson@kik.ee, tel 6274149), roheinnovatsiooni projektijuht Laura Gredzens (e-post laura.gredzens@kik.ee, tel 6274 302), jurist Silver Nittim (e-post silver.nittim@kik.ee, tel 627 4150), Kliimaministeeriumi rohereformi osakonna nõunik Aire Rihe (e-post aire.rihe@kliimaministeerium.ee, tel 626 2983), Kliimaministeeriumi finantsosakonna nõunik Olga Gnezdovski (e-post olga.gnezdovski@kliimaministeerium.ee, tel 626 2874). Eelnõu ja seletuskirja õiguseksperti tegi õigusosakonna nõunik Rene Lauk (rene.lauk@envir.ee, tel +3726262948). Eelnõu riigiabi analüüsi tegi SA Keskkonnainvesteeringute Keskus jurist Silver Nittim.

1.3. Märkused

Eelnõu ei ole seotud ühegi menetluses oleva eelnõuga ega Vabariigi Valitsuse tegevusprogrammiga.

2. EELNÕU SISU JA VÕRDLEV ANALÜÜS

Eelnõu koosneb seitsmest peatükist ja 27 paragrahvist.
Peatükid jagunevad järgmiselt:

1. Üldsätted
2. Toetatavad tegevused ja kulud ning toetuse osakaal
3. Nõuded taotlejale, partnerile ja taotlusele
4. Toetuse taotlemine ja taotluse menetlemine
5. Toetuse saaja ja partneri õigused ja kohustused
6. Toetuse maksmise tingimused ja aruandlus
7. Toetuse maksmisest keeldumine, tagasinõudmine ja vaided

2.1. Investeeringu elluviijad

Ministeerium täidab ülesandeid üldmääruse § 4 lõikes 2 sätestatu kohaselt. Ministeerium sõlmib KIKiga lepingu üldmääruse § 4 lõikes 7 sätestatud vahendusasutuse ülesannete täitmiseks, milleks on korraldada toetuse andmine, taotluste hindamine ja projektide elluviimise järelevalve.

1. peatükk „Üldsätted“

Eelnõu § 1 kohaselt antakse toetust taastekava eesmärgiga „Ettevõtete rohepööre“ seotud investeeringu „Rohetehnoloogiate arendusprogrammid” põhitegevuse „Innovaatilistele rohetehnoloogiatele keskenduvate iduettevõtete arendusteenused“ raames iduettevõtetele prototüüpide arendamiseks ja tehnoloogiate katsetamiseks. Toetust antakse väike- ja keskmise suurusega ettevõtjale (VKE), kes vastab § 3 lõike 1 punktis 11 sätestatud nõuetele. Ettevõtja suurus määratakse Euroopa Komisjoni määruse 651/2014 lisa 1 järgi ning toetus on riigiabi konkurentsiseaduse § 30 lõike 1 tähenduses või vähese tähtsusega abi konkurentsiseaduse § 33 lõike 1 tähenduses.
Toetuse taotlemisele, taotlejale ja partneritele esitatavatele nõuetele, taotluse rahuldamisele, toetuse maksmisele, projekti tegevuste elluviimisele, toetuse tagasinõudmisele, toetusest teavitamisele ja aruandlusele kohaldatakse Vabariigi Valitsuse 29. novembri 2021. a määrust nr 108 „Taaste- ja vastupidavuskava elluviimise korraldus ja toetuse andmise üldtingimused“ (edaspidi *üldmäärus*).
Toetust taotleb ning toetuse kasutamisega seotud teavet, kuludokumente ja aruandeid esitab Vabariigi Valitsuse 31. juuli 2014. a määruses nr 121 „Struktuuritoetuse registri pidamise põhimäärus“ nimetatud struktuuritoetuse registri e-toetuse keskkonnas (edaspidi *e-toetuse keskkond*) digitaalselt allkirjastatuna taotleja või toetuse saaja esindusõiguslik isik.

Paragrahv 2 kirjeldab toetuse andmise eesmärki ja oodatavat tulemust. Toetuse andmise eesmärk on panustada majanduse roheüleminekusse, sh keskkonna- ja kliimaeesmärkide saavutamisse. Eesmärgi saavutamiseks toetatakse iduettevõtteid, kes arendavad ja levitavad innovaatilisi rohetehnoloogiaid, mis panustavad kasvuhoonegaaside heitkoguste vähendamisse või kliimamuutustega kohanemisse, sh läbi ressursside (sh loodusvarade ja teisese toorme) kasutuse tootlikkuse ja tõhususe suurendamise ja väärindamise, energiatõhususe, ringmajanduse ja seda toetavate ärimudelite edendamise, kohalikul tasandil rohearengut soodustavate lahenduste kasutuselevõtu, liikuvuse ja logistika keskkonnakestliku edendamise,

looduspõhiste lahenduste rakendamise ja ohutu materjaliringluse edendamise, digitaliseerimise ja automatiseerimise.
Taastekava investeeringu "Rohetehnoloogiate arendusprogrammide" eesmärgid ja sihid on sätestatud taastekava rakendusotsuses ning täpsustatud tegevuskorra kokkuleppes ning neid saavutatakse nii selle toetusmeetme kui ka arengukiirendite kaudu, mida viiakse ellu keskkonnaministri 06.04.2023 käskkirja nr 1-2/23/155 „Toetuse andmise tingimuste kehtestamine taaste- ja vastupidavuskava reformi „Ettevõtete rohepööre" investeeringu 2 „Rohetehnoloogiate arendusprogrammid" elluviimiseks" alusel. Investeeringu "Rohetehnoloogiate arendusprogrammid" (toetusmeede ja arengukiirendid) fookus on energia- ja ressursitõhususel, ringmajanduse edendamisel, uutel ärimudelitel, digitaliseerimisel ja automatiseerimisel. Näiteks "materjaliteadus, ressursside väärindamine, kemikaalide kasutuse vähendamine" ja "kohaliku elukeskkonna rohetehnoloogilised lahendused" hõlmavad endas ka energia- ja ressursitõhusust, ringmajanduse edendamist ning looduspõhiseid lahendusi. "Liikuvus ja logistika" hõlmavad uusi ärimudeleid, digitaliseerimist ja automatiseerimist, mis toetavad keskkonnakestlikku logistikat. Lisaks on need kaetud ka muudes valdkondades, sh valdkonnas "Muud rohetehnoloogiad, mille alla võib tulla väga erinevaid rohetehnoloogilisi lahendusi, mille panus on selgelt välja toodud ja põhjendatud. Kõik investeeringu raames (sh arengukiirendites) toetatud projektid panustavad nii otseselt kui kaudselt Eesti kasvuhoonegaaside heite vähendamisse või kliimamuutustega kohanemisse.
Rohetehnoloogiate arendusprogrammide lõppsihiks on kümne iduettevõtte toetamine, kes on 2026. a II kvartali lõpuks kaasanud erakapitali. Erakapitali kaasamise kohustus on arengukiirendites osalevatel ettevõtetel. Tegevuskorras on vahe-eesmärgina sätestatud, et investeeringu „Rohetehnoloogia arendusprogrammid" raames on 2024. a IV kvartaliks toetatud vähemalt nelja iduettevõtet.

Eesmärgi saavutamiseks toetatakse ettevõtteid, kes arendavad innovaatilisi rohetehnoloogiaid vähemalt ühes järgmistest fookusvaldkondadest:
1) materjaliteadus, ressursside väärindamine, sh kestliku ressursikasutuse tootlikkuse ja tõhususe suurendamine (hõlmab ka energiatõhusust), ohutu materjaliringluse edendamine (sh ohtlike kemikaalide kasutamise vähendamine) – fookussuund hõlmab innovaatilisi lahendusi ressursside väärindamisel kui ka teisese toorme kasutuselevõttu ja jäätmetekke vältimist, jäätme kui materjali väärindamist läbi ringmajanduse, ringbiomajandust; kasutussevõetavate materjalide, nt pakendite, keskkonnahoidlikumaks muutmist; ohtlike ainete asendamist ja vähendamist materjalides; sinimajanduse edendamist elusloodus e keskkonnakestlikuma ja enam väärindava kasutamise kaudu;
2) kohaliku elukeskkonna rohetehnoloogilised lahendused, sh looduspõhised lahendused – kohalikule tasandile (sh kogukonna, KOVi, MTÜ-de tasandil ning nende üleselt) suunatud rohetehnoloogilised lahendused, mis hõlmavad looduspõhiste lahenduste kasutust; elurikkuse kaitset ja võimestust, sh samuti sinimajandust kohalikku tegevust võimestavalt; ringsete kooslahenduste teket; kestlikumat, multifunktsionaalsemat ja vahetumat kasutust rohealadele; nutihaljastamist; maakasutust ja planeerimist;
3) liikuvus; logistika – hõlmab keskkonnakoormust vähendavaid ja kliimamuutusi vähendavate uute keskkonnakestlikkust toetavate logistiliselt nutikate (sh sidusate ja digitaalsete) lahenduste loomist; mitut ühiskondlikku väljakutset lahendavat logistikat; transpordi väikelahendusi; nutikaid lahendusi liikuvusviiside integreerimiseks; jagamisteenuste arendamist; taristu keskkonnahoidlikumaks muutmist;
4) muud rohetehnoloogiad, mis panustavad oluliselt keskkonna- ja kliimaeesmärkide saavutamisse, sh kliimamuutuste kohanemisse või kliimamuutuste leevendamisse, ringmajanduse edendamisse, kestlikku vee- ja meremajandusse, saastuse vähendamisse, elurikkuse kaitsesse; pakutakse välja lahendused, millel on selgelt mõõdetav ja põhjendatud oluline positiivne mõju keskkonnale ühes või mitmes keskkonna- ja kliimavaldkonnas ning mis suudavad tõestada oma otsest positiivset mõju keskkonnale, on võimalik hinnata mõju ulatust

tulevikus ühe toote/teenuse ühiku kohta ja tegevus on laiemalt skaleeritav.

Toetatud projektid panustavad muuhulgas ka järgmistesse taaste- ja vastupidavusrahastu (edaspidi RRF) ühistesse näitajatesse:
1) RRFCI09 – toetatavad ettevõtjad, sh RRFCI09a – toetatavad väikesed, s.h mikroettevõtjad;
2) RRFCI06 – ettevõtjad, mida on toetatud digitaaltoodete, teenuste ja -rakendusprotsesside väljatöötamiseks või vastuvõtmiseks, sh RRFCI06aa ehk ettevõtjad, mis saavad toetust digitehnoloogia ja -lahenduste arendamiseks, sh väikesed ja mikroettevõtjad, ja RRFCI06ba ehk ettevõtjad, mis saavad toetust digitaaltoodete, teenuste ja rakendusprotsesside kohandamiseks, sh väikesed ja mikroettevõtjad;
3) iduettevõtete arv, kes on rohetehnoloogiate arenguprogrammist toetust saanud ning kes on arenguprogrammi ajal või pärast seda kaasanud vahendeid erainvestoritelt.

Oluline on märkida, et iduettevõtted, kes soovivad kaasata erainvestoreid, peavad arvestama kestliku rahastuse taksonoomia ja kestlikkusaruandlusega, mille nõuded on toodud järgmistes dokumentides:

- Kestlike investeeringute soodustamise määrus
- Taksonoomia delegeeritud aktid
  - Kliima delegeeritud akt – Komisjoni delegeeritud määrus (EL) 2021/, 4. juuni 2021, millega täiendatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust (EL) 2020/852, kehtestades tehnilised sõelumiskriteeriumid, millega määratakse kindlaks, millistel tingimustel võib majandustegevust pidada kliimamuutuste leevendamisele või nendega kohanemisele oluliselt kaasa aitavaks, ja mille alusel otsustatakse, ega see majandustegevus ei kahjusta oluliselt muid keskkonnaeesmärke (europa.eu).
- Keskkonnavaldkonna delegeeritud aktide eelnõud
- Kestlikkuse hindamise standardite eelnõud

Toetuse abil ellu viidud projekti tulemusnäitajaks on rohetehnoloogia valmidustaseme (edaspidi TRL) tõus järgmisele või järgmistele tasemetele. Taotlema oodatakse vähemalt TRL4 tasemel olevaid rohetehnoloogiaid ning toetuse abil peab rohetehnoloogia saavutama vähemalt taseme TRL5.

Paragrahvis 3 sisustatakse määruses kasutatavad terminid. Defineerimata termineid kasutatakse üldmääruse, valdkondlike seaduste ja ELi riigiabi regulatsiooni tähenduses.
Punktis 11 toodud mõiste „iduettevõtte“ defineerimisel ei piiritleta VKE vanust, vaid fookus on iduettevõtte poolt arendataval lahendusel (sh tootel või teenusel), mis peab olema skaleeritav. Sõna „skaleeritav“ all on mõeldud rohetehnoloogilist toodet või teenust, millega ettevõte siseneb uutele turgudele ning selle tulemusena kasvab ettevõtte müügimaht oluliselt kiiremini kui tootmis- ja müügikulud st skaleeritav toode või teenus võimaldab ettevõttel tõhusalt kasvada ja laiendada oma tegevust ilma ebaproportsionaalselt suuremate kulude või ressursipiiranguteta.
Määruse eelnõu ettevalmistamisel lähtuti analoogse (iduettevõtetele suunatud) meetme kogemusest Eestis, kus vanusepiiriks on olnud kuni viis aastat ning taotlejad on saatnud mitmeid päringuid vanusepiiri tõstmise osas (näiteks Ettevõtluse ja Innovatsiooni Sihtasutuse poolt koordineeritud Süvatehnoloogia iduettevõtjate äriarendusprojektide toetusemeede). Samuti arutati iduettevõtetele vanuse piirangu mitteseadmist Rohetehnoloogia arendusprogrammide töörühmas.
Tehnoloogilise valmiduse taseme (Technology Readiness Levels, TRL) all mõeldakse klassifikaatorit, mis võimaldab hinnata arendatava tehnoloogia küpsust ja seda, kui kaugel on tehnoloogia turuvalmidusest. Tehnoloogilise valmiduse tasemete klassifikaator on kättesaadav KIKi koduleheküljelt. KIK lähtub TRL määratlemisel EASi ja KredExi Ühendasutuse

kodulehel toodud juhendist EAS_TRL_A4.pdf

Paragrahvi 4 kohaselt täidab KIK üldmääruse § 4 lõike 7 kohaselt vahendusasutuse ülesandeid.

Vahendusasutuse volitamise kaalutlused

Vahendusasutuse määramisel on kaalutud nii majanduslikke aspekte kui ka rakendamise ülesande sisust ja selle täitmiseks vajalikest kompetentsidest lähtuvaid nõudmisi.

Eesti RRFi vahenditest toetatakse ettevõtete roheüleminekut, millest üks investeering on suunatud rohetehnoloogiate arendusprogrammidele, mille raames hangitakse viit arengukiirendit.
Kuna avatud taotlusvoor on üks osa rohetehnoloogia arenguprogrammide investeeringute osast ning KIK hangib viis arengukiirendit ning kontrollib hankelepingute täitmist, siis on mõistlik ka avatud voor KIKi kaudu rakendada.

KIK säilitab kõik toetuse andmisega seotud dokumendid e-toetuse keskkonnas kümme aastat pärast taotluse rahuldamise otsuse tegemist. Selle aja jooksul peab olema tagatud võimalus tõendada, et riigiabi on antud toetuse saajale õiglases suuruses.

Paragrahvis 5 sätestatakse nõuded toetuse andmisele, kui toetus on riigiabi või vähese tähtsusega abi. Riigiabi valdkonnas kehtivad otsekohalduvad ELi õigusaktid, mille tõlgendused põhinevad Euroopa Kohtu ning Euroopa Komisjoni praktikal. Riigiabi käsitlevad riigisisesed rakendussätted sisalduvad konkurentsiseaduse 6. peatükis. Riigiabi mõiste elemente selgitatakse täpsemalt Euroopa Komisjoni riigiabi mõiste teatises.[1]
Konkreetsemalt on toetuse andmise alus Euroopa Komisjoni määrus (EL) nr 651/2014 ELi aluslepingu artiklite 107 ja 108 kohaldamise kohta, millega teatavat liiki abi tunnistatakse siseturuga kokkusobivaks (ELT L 187, 26.06.2014, lk 1–78) (üldise grupierandi määrus).
Ebaseaduslik riigiabi nõutakse tagasi üldmääruse § 11 lõike 10 ja konkurentsiseaduse § 42 alusel.

2. peatükk „Toetatavad tegevused ja kulud ning toetuse osakaal“

Paragrahvis 6 sätestatakse toetatavad tegevused, milleks on eelnõu §-s 2 nimetatud valdkonna innovaatiliste rohetehnoloogiate ja -lahenduste arendamine, piloteerimine ja intellektuaalomandi esmakaitse taotlemine.

Paragrahvis 7 sätestatakse toetatavad kulud.
Lõike 1 kohaselt on toetatav kulu taotluse rahuldamise otsusega kinnitatud tegevuste elluviimiseks tehtud kulu, mis on tekkinud abikõlblikkuse perioodil. Tehtud kulu peab olema toetatava tegevuse elluviimiseks vajalik ning kulu suurus peab olema põhjendatud.

Lõigetes 2 ja 4 määratletakse toetatavad ja mittetoetatavad kulud. Toetatavad kulud peavad panustama eelnõu § 2 eesmärkide täitmisesse. Mittetoetatavad on muuhulgas kulud, mis ei ole seotud projekti elluviimisega ning sellest seisukohast põhjendamatud ja on ebaolulised. Toetatavad kulud peavad kaasa aitama rohetehnoloogia arengule ühest TRLi tasemelt teise.

Projektjuhtimise kulule on seatud 10% piirang ning muudele töötasudele kuni 50% piirang, et toetuse kasutamist suunata just toote arendamisele ning selleks vajalikele laborikatsetele ning

[1] https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/?qid=1469193387743&uri=CELEX:52016XC0719(05).

materjalide soetamisele. Sisseostetavatele teenustele toetuse piirangut ei seata, kuid teenuste hankimisel tuleb lähtuda eelnõu §-s 22 sätestatud ostumenetluse nõuetest.
Enne taotluse rahuldamise otsuse tegemist ei tohi teha kulutusi, mille hüvitamist soovitakse, ega võtta kulude aluseks olevaid kohustusi. Samuti ei ole toetatavad kulud seotud taotluse koostamisega ega ka projekti ettevalmistamisega enne toetuse rahuldamise otsuse kuupäeva.

Paragrahvis 8 sätestatakse projekti abikõlblikkuse periood.
Projekti abikõlblikkuse periood on ajavahemik, millal toetatav tegevus tuleb ellu viia. Projekti abikõlblikkuse perioodi lõpp ei või olla hilisem kui 1. veebruar 2026. a, mis tähendab, et selleks kuupäevaks peab olema toetatav tegevus ellu viidud ja maksed toetuse saaja poolt töövõtjatele ja tarnijatele tasutud. Kui toetuse saaja ei jõua abikõlblikkuse perioodil kõiki eelnimetatud toiminguid sooritada, kaotab ta õiguse vastavas osas toetust saada. Kui projekti eesmärk jääb saavutamata võib sellest tulenev finantskorrektsioon olla mahult ka suurem. Abikõlblikkuse perioodi teatab toetuse saaja ise taotluses ja see on sisuliselt projekti elluviimise eeldatav aeg. Projekti elluviimise alguse määramisel peab arvestama, et taotlusvooru lõppemise kuupäevast kuni 90 kalendripäeva on planeeritud KIKile taotluste menetlemiseks aeg ning projekti elluviimise aeg ei saa olla varem.

Kui toetus on riigiabi, siis enne taotluse esitamist ei tohi toetuse saaja teha mingisuguseid projekti tegevusi, mille kulude hüvitamist ta soovib. Toetuse saaja taotluse alusel ja mõjuva põhjuse olemasolul on võimalik abikõlblikkuse perioodi pikendada tingimusel, et projekti elluviimisel saavutatav tulemus ei vähene, kuid 1. veebruariks 2026. a peavad kõik tegevused olema lõpetatud ja toetus välja makstud. Abikõlblikkuse pikendamise põhjendatust hindab KIK toetuse saaja taotluse alusel.

Paragrahvis 9 sätestatakse toetuse summa ja osakaal.
Toetuse minimaalne summa taotluse kohta on 30 000 eurot ja maksimaalne 300 000 eurot, Toetuse maksimaalne määr on 80% abikõlblikest kuludest, sh üldise grupierandi määruse artikli 25 lõike 2 punkti c alusel antava riigiabi puhul on toetuse määr 40% keskmise suurusega ettevõtjale ja 50% väike- ettevõtjale. Abimäärad tulenevad grupierandi määruse artikli 25 lõike 6 punktidest a) ja c). Ettevõtja suuruse hindamisel lähtutakse Euroopa Komisjoni soovitusest 2003/361/EÜ, mis avaldati Euroopa Liidu Teatajas 20. mail 2003. a (ELT L 124, lk 36), mida aitab tõlgendada komisjoni VKEde määratlust käsitlev teatmik (https://ec.europa.eu/docsroom/documents/42921/attachments/1/translations/et/renditions/native). Tähele tuleb eelkõige panna, et ettevõtte suuruse arvutamisel tuleb arvesse võtta ka sidus- ja partnerettevõtjaid. Rõhutame, et seosed, mille kaudu tuvastatakse sidus- ja partnerettevõtjaid, tuvastatakse ka füüsiliste isikute kaudu.
Kogu toetatava projekti käibemaks võib olla toetuse saaja omafinantseeringu osaks, kui see ei ületa projektiga ettenähtud tegevus(t)e omafinantseeringu osakaalu ja on tõendatav, et käibemaksu reguleerivate õigusaktide järgi ei ole tasutud käibemaksu sisendkäibemaksuna õigust maha arvata või käibemaksu tagasi taotleda ning käibemaksu ei hüvitata ka muul moel. Omafinantseeringuna ei arvestata Euroopa Liidu institutsioonide, muude välisabi fondide ja avaliku sektori asutuste antavaid tagastamatuid ja tagastatavaid toetusi (nt Kredexi/MESi antavad laenud ja käendused). Näiteks Kredexi SF vahenditest käendava laenuga ei ole võimalik projekti finantseerida, kuna sellisel juhul loetakse toetuseks kogu käendatud laen jne. Kui omafinantseering tagatakse laenu abil finantsasutusest, lisatakse taotlusele laenuandja krediidikomitee laenuotsus või krediidiasutuse indikatiivne pakkumus. Krediidiasutuse indikatiivse pakkumuse esitamisel lisatakse taotluse rahuldamise korral otsusesse kõrvaltingimus (nt enne toetuse esimese osa väljamakset peab olema esitatud panga krediidikomitee positiivne otsus).

Erandkorras võib KIK laenuotsuse esitamata jätmist aktsepteerida, kui finantshindamise käigus on taotleja laenu saamise suutlikkus ammendavalt tuvastatav muul viisil.

3. peatükk „Nõuded taotlejale, partnerile ja taotlusele“

Paragrahv 10 sätestab nõuded taotlejale ja partnerile.
Lõike 1 kohaselt võib taotlejaks olla Eesti äriregistris registreeritud ettevõte, mis vastab § 1 lõike 5 ja § 3 lõike 1 punkti 11 definitsioonile. Füüsilised isikud, sh füüsilisest isikust ettevõtjad, on välistatud, kuna meetme eesmärk on tugevdada rohetehnoloogiat arendavaid ettevõtteid.
Välisriigi taotleja või partner saab Eestis tegutsemiseks ettevõtte Eestis asutada. See ei ole Eestis koormav. Tegemist ei ole ajutise teenuse osutamisega majandustegevuste seadustiku mõistes.
Lõige 2 võimaldab taotlejal kaasata projekti partneri, kes võib olla juriidiline isik, riigiasutus, kohaliku omavalitsus või rahvusvaheline organisatsioon, kes osaleb toetatavas tegevuses ja kellel tekivad selle käigus abikõlblikud kulud. Partner ei ole toetuse saajale töövõtja ega teenuse osutaja.
Lõike 3 kohaselt peavad taotleja ja partner vastama üldmääruse § 5 lõikes 1 sätestatud nõuetele. KIK teeb võlapäringu Maksu- ja Tolliameti avalikus registris[2], kontrolli eesmärk on veenduda, et taotlejal puudub Maksu- ja Tolliameti võlapäringust nähtuvalt avalikult kuvatav võlg või see on ajatatud. KIK kontrollib äriregistrist, et taotleja majandustegevus ei oleks lõppenud ega peatunud, taotleja suhtes ei oleks algatatud likvideerimis- ega pankrotimenetlust ning taotleja omakapital vastaks äriseadustikus sätestatud nõuetele. KIK kontrollib struktuuritoetuste registrist, et taotleja ei oleks sama kulu hüvitamiseks varem toetust saanud. Taotleja või taotleja esindajaks ei või olla isik, keda on karistatud majandusalase, ametialase, varavastase või avaliku usalduse vastase süüteo eest ja tema karistusandmed ei ole karistusregistrist karistusregistri seaduse kohaselt kustutatud. Riigi Tugiteenuste Keskuse e-toetuse keskkonnas tehakse kontrollimiseks automaatne päring karistusregistrisse. Samuti kontrollitakse taotleja karistatust KarSi § 260[1] kohaselt, millega tagatakse liikmesriigi kohustus, mis tuleneb Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2009/52/EÜ, millega sätestatakse ebaseaduslikult riigis viibivate kolmandate riikide kodanike tööandjatele kohaldatavate karistuste ja meetmete miinimumnõuded (ELTL L 168, 30/06/2009, lk 24–32), artikli 7 lõike 1 punktist a, mille kohaselt ei tohi anda toetust viie aasta jooksul ebaseadusliku töötamise avastamisest. Sätet kohaldatakse, kui taotlejat on karistatud karistusseadustiku § 260[1] alusel ja vastav karistus on kehtivana karistusregistris. Sellise taotleja taotlust ei rahuldata. KIK teeb e-toetuse kaudu päringu karistusregistrisse saamaks teada, kas taotlejat või tema seaduslikku esindajat on karistatud karistusseadustiku § 260[1] (Eestis ilma seadusliku aluseta viibivale välismaalasele töötamise võimaldamine) alusel.

Paragrahv 11 sätestab taotleja kohustused seoses taotluse hindamisega KIKi poolt.

Paragrahv 12 sätestab nõuded taotleja eelnõustamise kohta.
Taotluste kvaliteedi parandamiseks tuleb potentsiaalsel taotlejal enne taotluse e-toetuse keskkonnas esitamist osaleda eelnõustamisel, kuhu KIK võib kaasata Kliimaministeeriumi ning EASi ja Kredexi ühendasutuse esindajaid. Eelnõustamisel tutvustab potentsiaalne taotleja arendatavat rohetehnoloogiat ning tegevusi, kuidas saavutatakse TRLi tõus. Eelnõustamine algab taotlusvooru väljakuulutamisele järgnevast päevast ning lõppeb kümme tööpäeva enne taotlusvooru tähtaega. KIK lisab eelnõustamise ajakava oma kodulehele enne taotlusvooru avamist. Eelnõustamise käigus esitab taotleja e-kirja teel KIKile etteantud vormil projektiplaani. Eelnõustamise käigus selgitab KIK toetuse andmise aluseid, juhib tähelepanu kavandatava projekti võimalikele tehnilistele ja sisulistele puudustele ning annab soovitusi ja

[2] Maksu- ja Tolliameti avalik register (kättesaadav: https://apps.emta.ee/saqu/public/taxdebt?lang=et).

teeb ettepanekuid puuduste kõrvaldamiseks.
Eelnõustamine ei ole taotluse nõuetele vastavuse hindamise osa, mistõttu ei anna eelnõustamisel osalemine eelist toetuse saamiseks.

Paragrahv 13 sätestab nõuded taotlusele.
Lõiked 1 kuni 5 täpsustavad selle, missugune on toetuse saamise eeldus ja mis tulemusi tuleb projekti raames saavutama. Rohetehnoloogia peab taotlemise hetkel olema vähemalt TRL 4 tasemel ehk tehnoloogia komponentide töö on kontrollitud laboris (*technology validated in lab*). Tehnoloogia olulised komponendid on projekteeritud, arendatud ja laboris testitud. Tehnoloogia põhilised komponendid suudavad koos toimida. Tehakse katsed täiemahuliste probleemide või andmekogudega, valmis on suhteliselt ebatäpne prototüüp võrreldes eeldatava lõpptootega. Taotluses toodud TRL tase ei tohi olla suurem kui tase 6 ehk tehnoloogia on demonstreeritud asjakohases keskkonnas (*technology demonstrated in relevant environment*). Tehnoloogia edasine arendamine toimub lähtuvalt reaalsetest probleemidest. Tehnoloogia on osaliselt integreeritud olemasolevate süsteemidega, loodud on piiratud mahus dokumentatsioon. Tehnoloogia võimalikkus on täielikult tõendatud asjakohases simuleeritud keskkonnas.
Toetuse abil peab rohetehnoloogia liikuma ühest TRLi tasemest teise näiteks kui taotluse esitamise hetkel on rohetehnoloogia tase TRL 4, siis toetuse abil peab rohetehnoloogia liikuma vähemalt TRL 5 tasemele ehk tehnoloogia on kontrollitud asjakohases keskkonnas (*technology validated in relevant environment*). Selgitus TRL5 taseme kohta: tehnoloogiat testitakse põhjalikult laboris ja asjakohases simuleeritud keskkonnas. Tehnoloogia põhilised komponendid on omavahel integreeritud. Valmis on suhteliselt täpne prototüüp, võrreldes eeldatava lõpptootega. Toetuse abil võib rohetehnoloogia tase tõusta ka kaks astet või rohkem. Taotluses peab taotleja selgelt välja tooma tegevused, mis aitavad rohetehnoloogia arendamisel liikuda ühest TRLi tasemest teise (näiteks TRL 4 tasemest vähemalt TRL 5 tasemele). TRLi taseme tõusu saavutamiseks toetatakse innovaatiliste rohetehnoloogiate ja -lahenduste arendamist, piloteerimist ja intellektuaalomandi esmakaitse taotlemist.
Arendatav rohetehnoloogia peab lisaks digilahendustele sisaldama ka riistvara või füüsilist komponenti, toetama Euroopa Liidu kliima-ja keskkonnaalaseid standardeid ja prioriteete ning olema kooskõlas „ei kahjusta oluliselt“ põhimõtetega.

Lõikes 6 sätestatakse taotluse üldised nõuded sh nõuded esitatavatele dokumendele. Taotlus esitatakse e-toetuse keskkonnas. Taotlusvormil tuleb täita korrektselt kõik lahtrid, milles nõutakse infot taotleja, projekti tegevuste, ajakava, eelarve, tulemusnäitajate kohta. Erilist tähelepanu tuleb pöörata taotlusvormi abiinfo all olevale abistavale tekstile, mis aitab lahti mõtestada taotlusvormi eri alapeatükid. Taotlusvormil esitatud andmed peavad olema täielikud ja õiged. Kui taotlusvormis esitatakse ebaõigeid andmeid, jätab KIK taotluse rahuldamata. Andmete puudulikkuse korral saadetakse toetuse saajale e-toetuse keskkonnas päring koos suunistega taotluse täiendamiseks. Ühtlasi peab taotleja kinnitama, et ta on taotlusvormi korrektselt täitnud, andmed on õiged ja täielikud ning planeeritud tegevused on kooskõlas määruse, Euroopa Liidu ja riigisiseste õigusaktidega.

Taotlusele tuleb lisada dokumendid, mis tõendavad rohetehnoloogia taset. Selgitamaks, kuidas tegevused panustavad kasvuhoonegaaside heitkoguste vähendamisse või kliimamuutustega kohanemisse, tuleb taotlusele lisada kasvuhoonegaaside heite vähendamise arvutused ja/või hinnangud tegevuste mõjule kliimamuutustega toimetuleku parandamiseks. Kuna toetatakse rohetehnoloogiaid, mis peavad panustama keskkonnaeesmärkide saavutamisesse, siis piisab, kui tehakse nn lihtsustatud DNSH hindamine ehk taotleja annab kinnituse, et arendatav tehnoloogia vastab „ei kahjusta oluliselt“ põhimõttele ehk taotletav tegevus on kooskõlas kõigi kuue keskkonnaeesmärgiga (kliimamuutuste leevendamine; kliimamuutuste kohanemine; vee ja mereressursside kestlik kasutamine ja kaitse; üleminek ringmajandusele; õhu-, vee- ja

pinnasesaaste vältimine ja tõrje; elurikkuse ja ökosüsteemide kaitse ja taastamine). Taotleja lisab taotlusele lihtsustatud DNSH täidetud vormi. KIK teeb vormi kättesaadavaks oma kodulehel.

4. peatükk „Toetuse taotlemine ja taotluse menetlemine“

Paragrahvis 14 sätestatakse taotlusvooru avamise ja taotluse esitamise kord. Ühes taotlusvoorus võib taotleja esitada ühe taotluse. Selline piirang on pandud, et iduettevõte keskenduks ühele rohetehnoloogiale ja selle arendamisele. Taotlus tuleb esitada taotlusvooru avatud oleku ajal e-toetuse keskkonnas, kuid hindama hakatakse seda pärast taotlusvooru tähtpäeva saabumist. Pärast seda esitatud taotlust ei hinnata. Kuna tegemist on konkureeriva taotlusvooruga, peavad kõigile taotlejatele olema ühesed nõuded taotluse esitamise tähtaja kohta. KIK avaldab riigiabi andmise, „ei kahjusta oluliselt“ põhimõtte, tehnoloogia valmidustaseme (TRL) ja ostumenetluse juhendi mittehankijale ja muud asjakohased juhendid, mis on vajalikud taotlemisel või projekti elluviimisel, oma kodulehel taotlusvooru väljakuulutamise päeval.
KIK säilitab toetuse andmisega seotud dokumente kümme aastat määruse alusel viimase taotluse rahuldamise otsusest arvates.
Taotlusvooru eelarve kehtestab Kliimaminister käskkirjaga.

Paragrahvis 15 sätestatakse taotluse menetlemise kord. Taotluse menetlemine koosneb taotluse vastuvõtmisest ja registreerimisest; taotleja ja partneri ja nõuetele vastavuse kontrollist ning taotluse nõuetele vastavuse hindamisest.
KIK kontrollib taotluse, taotleja ja partneri nõuetele vastavust. KIK kaasab taotluse hindamisse (sh nõuetele vastavuse kontrolli) hindamiskomisjoni liikmeid ning vajaduse korral eksperte.
KIK võib kutsuda taotlejaid projekti ideed tutvustama hindamiskomisjonile. Taotluse puuduste või lisaselgituste saamiseks annab KIKi taotlejale aega kuni 14 kalendripäeva, mille võrra taotluse hindamise periood pikeneb. Mõjuval põhjusel võib KIK anda taotluse täiendamiseks lisatähtaja, mille võrra pikeneb taotluse menetluse periood. Kui taotleja ei kõrvalda antud tähtaja jooksul taotluse puudusi võib KIK taotluse nõuetele mittevastavaks tunnistada. KIK teeb taotluse rahuldamise või rahuldamata jätmise otsuse 90 päeva jooksul taotluste esitamise tähtpäevast arvates. Taotluse menetlemise tähtaeg pikeneb puuduste kõrvaldamiseks antud tähtaja võrra. KIK võib eelnimetatud menetlusaega pikendada, kui taotluste pingerida ei ole võimalik koostada 90 päeva jooksul taotluste esitamise tähtajast.

Paragrahv 16 käsitleb hindamiskomisjoni moodustamist. Taotluste hindamiseks moodustab KIK hindamiskomisjoni, mille koosseisu kuuluvad eelnõu § 2 lõikes 2 nimetatud valdkondade (materjaliteadus; ressursside väärindamine, ohtlike kemikaalide kasutuse vähendamine; kohaliku elukeskkonna rohetehnoloogilised lahendused; liikuvus ja logistika; rohetehnoloogilised tehnoloogiad, mis oluliselt panusta ühte või mitmesse kliimaeesmärki) eest vastatutavate ministeeriumi esindajad, kui taotlusvooru esitatakse nende valdkonnas vähemalt üks taotlus. Hindamiskomisjoni tööd korraldab KIK.
Kõik taotluse hindamisega seotud isikud peavad enne taotlusega tutvumist allkirjastama erapooletuse, konfidentsiaalsust ja sõltumatust deklaratsiooni.
Hindamiskomisjoni kaasatakse taotluse nõuetele vastavuse kontrolli § 15 lõike 1 kohaselt.

Paragrahvis 17 sätestatakse taotleja, partneri ja taotluse nõuetele vastavuse hindamise kord. KIK tunnistab taotleja ja partneri vastavaks, kui taotleja ja partner vastavad määruse § 10 nõuetele. Taotlus tunnistatakse nõuetele vastavaks, kui taotlus vastab määruse § 13 nõuetele. Taotlus ei vasta nõuetele, kui toetust ei taotleta toetatavale tegevusele, on esitatud ebaõigeid või mittetäielikke andmeid, määratud tähtaja jooksul ei ole taotlusest kõrvaldatud puudusi või taotlus ei vasta mõnele teisele määruses esitatud nõudele.

Kui taotlusvooru eelarve võimaldab rahastada kõiki nõuetele vastavaid taotlusi, siis ei pea taotlusi §-s 18 toodud eelistuskriteeriumite alusel pingeritta seadma.

Paragrahvis 18 sätestatakse taotluste eelistuskriteeriumid. Kui taotlusvooru eelarve ei võimalda kõiki nõuetele vastavaid taotlusi rahastada, suunatakse vastavaks tunnistatud taotlused eelistuskriteeriumite hindamisse, mille teeb hindamiskomisjon. Eelistuskriteeriumite alusel tekib pingerida, mille alusel rahastatakse pingereas eespool olevaid taotlusi, kuni taotlusvooru eelarve täitumiseni. Eelarve täitumisel jäetakse ülejäänud taotlused rahuldamata.

Nõuetele vastavaid taotlus võrreldakse omavahel kolme kriteeriumi alusel:
1) projekti mõju keskkonnale ja kliimale. Selle kriteeriumi järgi hinnatakse, kuidas projekti tegevused aitavad kaasa keskkonna- ja kliimakaitse eesmärkide saavutamisele, ressursside säästlikumale kasutamisele, taastuvenergia kasutamisele, heitmete ja jäätmete vähendamisele ning bioloogilise mitmekesisuse säilitamisele. Kriteeriumi osakaal on 50%;
2) projekti teostatavus ja jätkusuutlikkus. Hinnatakse projekti tegevuskava, sh eelarvet ja ajakava. Hinnatakse, kuidas taotluses toodud tegevused aitavad kaasa TRLi taseme tõusule. Hinnatakse projekti meeskonna kvalifikatsiooni, kogemust ja motivatsiooni. Hinnatakse, kuidas on projekti tulemused jälgitavad ja mõõdetavad. Samuti hinnatakse taotluse omafinantseeringu suurust. Osakaal 30%;
3) projekti uuenduslikkus ja konkurentsivõime. Hinnatakse taotluses toodud rohetehnoloogia uuenduslikkust ja eristatavust samaväärsete tehnoloogiatega samas valdkonnas. Hinnatakse projekti potentsiaali leida uusi kliente, turge või koostööpartnereid ning luua majanduslikku lisandväärtust. Osakaal 20%.

KIK avaldab eelistuskriteeriumite hindamismetoodika taotlusvooru hiljemalt avamise kuupäeval oma kodulehel.
Võrdsete hindepunktide korral eelistatakse väiksema järjekorranumbriga eelistuskriteeriumi eest kõrgema hindepunkti saanud taotlust. Eeliskriteeriumite alusel koostab hindamiskomisjon taotluste pingerea. Taotlusi rahastatakse vastavalt pingereale kuni taotlusvooru eelarve ammendumiseni.

Paragrahvis 19 sätestatakse taotluse rahuldamise ja taotluse rahuldamata jätmise tingimused.
Hindamiskomisjon teeb KIKile ettepaneku taotluse rahuldamiseks § 18 lõike 3 alusel. Pingerea alusel enim punkte saanud taotlused rahuldatakse kuni eelarve täitumiseni. Taotlus rahuldatakse täielikult või osaliselt. Taotluse võib rahuldada osaliselt, kui taotluse täielik rahuldamine ei ole taotlusvooru eelarve tõttu võimalik. Taotluse osaline rahuldamine on lubatud üksnes põhjendatud juhul ja tingimusel, et projekti eesmärk on saavutatav ka osalise toetusega ning taotleja on nõus KIKi osalise rahuldamise ettepanekuga.
KIK kannab toetuse pärast taotluse rahuldamise otsuse tegemist riigiabi ja vähese tähtsusega abi registrisse. KIK toimetab taotluse rahuldamata jätmise otsuse toetuse taotlejale kätte viivitamata pärast otsuse tegemist e-toetuse keskkonna vahendusel.

Taotlus jäetakse rahuldamata, kui taotleja või taotlus ei vasta esitatud nõuetele: toetust ei taotleta toetatavale tegevusele, tegevust ei planeerita ellu viia abikõlblikkuse perioodil, KIKil tekib kahtlus toetuse eesmärgipärases kasutamises ja muudel juhtudel, kui taotluses väljendub teave, mis on vastuolus eelnõukohases määruses sätestatud toetuse andmise tingimustega. Seega jäetakse taotlus rahuldamata, kui see ei vasta nõuetele või kui eelarvelised vahendid ammenduvad.

Kui taotleja ei vasta nõuetele või taotluses on puudusi, annab KIK puuduse kõrvaldamiseks tähtaja. Kui selle aja jooksul puudust ei kõrvaldata teeb KIK taotlejat ära kuulamata taotluse

mitterahuldamise otsuse. Puuduse kõrvaldamiseks antud teave ja võimalus esitada selle kohta oma seisukohad või uus teave loetakse toetuse saaja ärakuulamiseks haldusmenetluse seaduse mõttes. Seetõttu ei pea KIK uuesti samas küsimuses toetuse saajat ära kuulama enne taotluse rahuldamata jätmise otsuse tegemist.
Sätestatakse taotluse rahuldamata jätmise otsuse kohustuslikud elemendid.
Taotlusega seotud otsused edastatakse taotlejale e-toetuse keskkonna vahendusel.

Paragrahvis 20 sätestatakse taotluse rahuldamise otsuse muutmise ja kehtetuks tunnistamise tingimused. Põhjenduste olemasolul on KIKil õigus taotluse rahuldamise otsust muuta, seda kas toetuse saaja taotluse alusel või omal algatusel, lähtudes samadest piiridest, reeglitest ja menetluskorrast kui taotluse rahuldamise otsuse tegemisel.
Taotleja taotluse alusel taotluse rahuldamise otsuse muutmiseks on KIKil aega kuni 30 kalendripäeva, mida võib pikendada, kui tekib vajadus teha uus analüüs või ekspertiis.
Kui toetuse saaja ei vii projekti ellu rahuldatud taotluse kohaselt, on KIKil õigus taotluse rahuldamise otsus kehtetuks tunnistada ja väljamakstud toetus tagasi nõuda. Selleks teeb KIK vastava otsuse.

5. peatükk „Toetuse saaja ja partneri õigused ja kohustused“

Paragrahvis 21 sätestatakse toetuse saaja ja partneri õigused ja kohustused. Eelkõige on toetuse saajal õigus saada oma projektile toetust, kui selle elluviimine vastab kõikidele nõuetele, kuid see õigus tuleb välja määrusest kogumis. Partnerile kehtivad toetuse saaja õigused ja kohustused.
Toetuse saaja peab säilitama taotluse menetluse ja elluviimisega soetud dokumente, sh raamatupidamise ja finantsdokumente, projekti lõppmakse tegemisest kuni kümme aastat. Taotleja peab vajaduse korral võimaldama nendele dokumentidele juurdepääsu isikutele, kes tegelevad toetuse kasutamise järelevalvega.
Toetuse saaja tagab projekti tegevuste elluviimise taotluses ja taotluse rahuldamise otsuses ning määruses toodud tingimuste kohaselt, säilitab dokumente toetuse kasutamise kohta, kohustub alluma kontrollile ja järelevalvele määruse tingimuste kohaselt.

Toetuse saaja peab avalikkust teavitama toetuse saamisest üldmääruse § 12 nõuete kohaselt.

Paragrahv 22 reguleerib ostumenetlus ja riigihanke läbiviimist. Kui toetuse saaja on hankija riigihangete seaduse tähenduses, siis tuleb tal hankida kõik toetusest hüvitatavad asjad või teenused riigihangete seadust järgides ning väikehanked ehk alla riigihangete piimäära olevad riigihanked vastavalt oma hankekorrale.

Üldmääruse § 5 lõike 2 järgi viivad mittehankijast toetuse saaja partner läbi ostumenetluse, kui asja, teenuse või ehitustöö eeldatav maksumus ilma käibemaksuta on võrdne 20 000 euroga või sellest suurem. Riigihangete registrit kasutades valitakse menetlusliigiks „toetuse saaja ost“.

Projektiga seotud riigihankeid ja ostumenetlusi ei tohi välja kuulutada enne taotluse rahuldamise otsust, tagamaks kindluse projektile antava toetuse ergutava mõju suhtes. Lisaks on välja toodud tingimused, et toetuse saaja kohustub esitama riigihanke ja ostumenetluse dokumentide eelnõud KIKile ülevaatamiseks enne asja või teenuse hanget läbiviiva hanketeate avaldamist kui asja või teenuse eeldatav maksumus ilma käibemaksuta ületab ostumenetluse puhul 20 000 eurot või riigihanke puhul lihthanke piirmäära (30 000 eurot). Kui KIK vaatab riigihanke ja ostumenetluse dokumendid enne läbi, vähendab see riske, mis võivad tulla riigihangete seaduse või määruse nõuete eiramisest.

Kui asja või teenuse eeldatav maksumus ilma käibemaksuta on väiksem eelnimetatud piirmääradest, mille ületamisel tuleb hanketeade avaldada riigihangete registris, küsib toetuse saaja kirjalikult vähemalt kolm võrreldavat hinnapakkumust vastavas turusektoris tegutsevatelt isikutelt.

KIKil on kohustus nõustada toetuse saajat ja partnerit riigihangete ja ostumenetluse tegemisel, et tegevus vastaks määruse nõuetele. Lepingu muutmise plaanidest tuleb KIKi enne muutmist teavitada, et KIK saaks kontrollida ja nõustada, et muutmine vastaks riigihangete õiguses lubatule ning mittehankijate puhul ei satutaks vastuollu RHSi §-st 3 tulenevate põhimõtetega.

6. peatükk „Toetuse maksmise tingimused ja aruandlus“

Paragrahvis 23 sätestatakse toetuse kasutamisega seotud aruannete esitamise tingimused ja kord. Toetuse saaja esitab projekti elluviimise kohta vahearuandeid ja lõpparuande. Aruanded esitatakse e-toetuse keskkonnas, täites etteantud vormi. Kui toetuse saaja ei esita aruandeid, on KIKil õigus temalt toetust tagasi nõuda § 26 alusel, sest toetuse saajal on kohutus täitmata.

Kui projekt kestab rohkem kui kuus kuud, esitab toetuse saaja vahearuanded e-toetuse keskkonnas iga aruandlusperioodi kohta. Toetuse saaja esitab lõpparuande abikõlblikkuse perioodi lõpuks, aga mitte hiljem kui 1. veebruar 2026. a.

Paragrahvis 24 sätestatakse toetuse maksmise ja sellest keeldumise kord. Toetus makstakse välja abikõlblikkuse perioodil tekkinud ja tasutud kulude alusel toetuse saajale. Partneri kulud esitab toetuse saaja. Toetus makstakse välja maksetaotluse alusel 30 päeva jooksul maksetaotluse esitamisest. Maksetaotlus esitatakse e-toetuse keskkonna vahendusel KIKile ja see sisaldab endas lõikes 4 nõutud dokumente. Leping tähendab nii hankelepingut riigihangete seaduse tähenduses kui ka käsundus-, töövõtu- või müügilepingut mittehankijast toetuse saaja puhul. Kulu tasumist tõendav dokument tähendab maksekorraldust või muud panga maksedokumenti, mis tõendab arve tasumist. Raamatupidamises projekti kulude kajastamist tõendav dokument tähendab raamatupidamise programmist kulukonto väljavõtet, mis tõendab vastava arve kajastamist raamatupidamises.

Põhjendatud juhtudel võib toetust välja maksta üks kord kuni 40% toetusest ettemaksuna. Ettemaks tuleb 100% tõendada enne järgmise osa toetuse väljamaksmist. Kui toetus on riigiabi, tehakse ettemakse garantii alusel üldmääruse § 9 lõike 5 punkti 2 järgi.
Kui maksetaotluse menetlemise ajal tuvastab KIK projekti elluviimisel rikkumise kahtluse, siis maksetaotluse menetlus peatatakse, kuni rikkumise menetlus on lõpuni viidud. Pärast seda jätkub maksetaotluse menetlemine, kui projektiotsust ei ole tühistatud. Maksetaotluse menetlemise peatamisest, mis on menetlustoiming, antakse toetuse saajale teada kirjaga e-toetuse vahendusel (HMS § 41).

Kui tuvastatakse rikkumine, keeldub KIK täielikult või osaliselt väljamaksest ning vastavaid kulusid toetatavaks lugeda ning toetusest hüvitada ei saa.

Kui maksetaotluse menetlemisel tuvastatakse, et väljamakset taotletakse mittetoetatava kulu hüvitamiseks, siis selleks keeldutakse toetuse väljamaksest ja palutakse maksetaotlus korrigeerida nii, et see ei sisaldaks mittetoetatavat kulu. Kui maksetaotluses on puudus, siis tuleb see kõrvaldada. Kui toetuse saajal on täitmata mõni kohustus, nt vahearuanne esitamata, siis tuleb see täita, enne kui on võimalik teha toetuse saajale toetuse väljamakse. Vastasel juhul KIK keeldub väljamaksmisest.

Kui tuvastatakse rikkumine, keeldub KIK täielikult või osaliselt väljamaksest, ei loe vastavaid kulusid toetatavaks ega hüvita neid toetusest. Kui maksetaotluses esitatud kulu on seotud rikkumisega, millel on osaline mõju kulu toetamisele, keeldutakse väljamaksest osaliselt.

Projekti lõppmakse tehakse pärast projekti lõpparuande kinnitamist.

7. peatükk „Toetuse maksmisest keeldumine, tagasinõudmine ja vaided“

Paragrahvis 25 sätestatakse toetuse maksmisest keeldumise kord. KIK keeldub toetuse maksmisest täielikult või osaliselt, kui kulu ei ole toetatav, kuludokumendid ei vasta nõuetele, toetuse saajal on täitmata mõni määrusest või taotluse rahuldamise otsusest tulenev kohustus või muudel üldmääruse § 9 lõike 7 toodud juhtudel.
Kui maksetaotluse menetlemisel tuvastatakse, et väljamakset taotletakse mittetoetatava kulu hüvitamiseks, siis selleks keeldutakse toetuse väljamaksest ja palutakse maksetaotlus korrigeerida nii, et see ei sisaldaks mittetoetatavat kulu. Kui maksetaotluses on puudus, tuleb see kõrvaldada. Kui toetuse saajal on täitmata mõni kohustus, nt vahearuanne esitamata, siis tuleb see täita, enne kui on võimalik teha toetuse saajale toetuse väljamakse. Vastasel juhul KIK keeldub väljamaksmisest.
Kui tuvastatakse rikkumine, siis keeldub KIK täielikult või osaliselt väljamaksest ning vastavaid kulusid toetatavaks lugeda ning toetusest hüvitada ei saa. Kui maksetaotluses esitatud kulu on seotud rikkumisega, millel on osaline mõju kulu toetatavusele, keeldutakse väljamaksest osaliselt.

Paragrahvis 26 sätestatakse toetuse tagasinõudmise ja tagasimaksmise kord. Toetuse tagasinõudmise ja tagasimaksmise üldreeglid on üldmääruse §-s 11. HMSi § 66 lõike 2 punkti 1 kohaselt saab haldusakti isiku kahjuks kehtetuks tunnistada, kui selline võimalus on seaduses või haldusaktis. Sellest tingitult sätestatakse täpsemad toetuse tagasinõudmise tingimused ja kord taotluse rahuldamise otsuses kui haldusaktis.

Üldjuhul tasaarveldatakse tagasimaksmisele kuuluv toetuse sama projekti raames väljamaksmisele kuuluva toetusega. Toetuse tagasinõudmise korral tunnistatakse vastavas ulatuses taotluse rahuldamise otsus kehtetuks. Toetuse kogu ulatuses tagasinõudmise korral tunnistatakse taotluse rahuldamise otsus kehtetuks.

Paragrahvis 27 sätestatakse vaide esitamise kord. Taotleja või toetuse saaja võib KIKi toimingu või otsuse peale esitada vaide haldusmenetluse seaduses sätestatud korras. Vaide lahendab KIK. HMSi § 73 lõike 2 kohaselt lahendab KIK ise vaided, mis on esitatud KIKi otsuste peale. Selleks moodustab KIK vaidekomisjoni, kuhu kuuluvad isikud, sh jurist, kes ei ole seotud vaidlustatud otsuse menetlemisega.Esitatud vaiete lahendamiseks on KIKil 30 kalendripäeva.

3. Eelnõu vastavus Euroopa Liidu õigusele

Eelnõu on kooskõlas Euroopa Komisjoni määrustega (EL) nr 651/2014 ja nr 1407/2013.

4. Määruse mõjud

4.1. Määruse üldine mõju

Eesti taastekava on üleriigilise strateegia „Eesti 2035“ üks lisadest, keskendudes eesmärkidele ning reformidele ja investeeringutele, mida rahastatakse taaste- ja vastupidavusrahastust (RRF). Määruses planeeritud tegevused lähtuvad „Eesti 2035“ strateegiast ning selle juurde kuuluvast

tegevuskavast, mille raames on Vabariigi Valitsus kokku leppinud reformides ja muudatustes, mis on vajalikud strateegiliste sihtide saavutamiseks ja Euroopa Komisjoni poolt Eestile antud riigipõhiste soovituste elluviimiseks.
Toetuse eesmärk on panustada majanduse roheüleminekusse innovaatiliste rohetehnoloogiate ja -lahenduste väljaarendamise ja leviku soodustamisega. Toetusega soodustatakse rohetehnoloogiamahuka ettevõtluse kasvu, ettevõtete konkurentsivõime ja uuendusvõime kasvu ning kõrgema lisandväärtusega toodete ja teenuste eksporti. Toetuse tulemusena arendavad vähemalt kümme ettevõtet rohetehnoloogilisi lahendusi.

4.2. Mõju riigi julgeolekule ja välissuhetele

Rohetehnoloogia arendamine suurendab Eesti ja maailma võimekust seista vastu kliimamuutustele ning tulla toime kliimamuutustest tulenevate ohtudega. Uued rohetehnoloogiad aitavad kaasa tõhusamale ressursikasutusele ehk suureneb ressurssi- ja energiasõltumatus.

4.3. Mõju elu- ja looduskeskkonnale

Innovaatiliste rohetehnoloogiate laialdasema kasutuselevõtmisega panustame kliimaeesmärkidesse ja puhtamasse keskkonda. Kliimaeesmärkide täitmise ja kliimamuutuste leevendamise kaudu väheneb surve looduskeskkonnale. Meetme raames rahastatavad projektid aitavad kaasa kasvuhoonegaaside heidete vähenemisele, keskkonnahoiu suurenemisele, ressursside tõhusamale kasutusele ja ringmajanduse edendamisele ning laiemalt roheülemineku saavutamisele.

4.4. Mõju majandusele

Meetme tulemusena pakutakse Eesti ettevõtjale võimalust uute tehnoloogiate arendamiseks ja nendel baseeruvate lahenduste turule viimiseks, mis toetavad Eesti ettevõtjate integreerumist ELi tarneahelatesse ning seeläbi Eesti tööstuse konkurentsivõime suurendamist maailmaturul.
Puuduvad olulised mõjud riigiasutuste ja kohalike omavalitsuste korraldustele, regionaalarengule ning sotsiaalsetele valdkondadele (sh demograafilisele). Meede aitab kaasa tugeva, uuendusmeelse ja vastutustundliku Eesti majanduse saavutamisele.

5. Määruse jõustumine

Määrus jõustub üldises korras.

6. Eelnõu kooskõlastamine, huvirühmade kaasamine ja avalik konsultatsioon

Eelnõu esitati kooskõlastamiseks Riigi Tugiteenistuse Keskusele, Rahandusministeeriumile, Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumile ja Regionaal- ja Põllumajandusministeeriumile eelnõude infosüsteemi EIS vahendusel. Eelnõu saadeti arvamuse avaldamiseks Euroopa Komisjonile, rohetehnoloogiate arendusprogrammide töörühmale ja katusorganisatsioonidele. Esitatud ettepanekud ning nendega arvestamist või mittearvestamist on selgitatud seletuskirja lisas.